Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА
LIBERTY
Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза".

Рôкъ X. Олифантъ, Па. Четверъ 20-го Лютого 1902. Число 8.

Перeглядъ тыждневый.

Надъ внесенемъ сен. Рея, въ справѣ анархістичныхъ заговорôвъ и выимковыхъ правъ проти анархістôвъ, прійшло оногды въ конґресѣ до горячои дискусіи. Пôсля сего внесеня убійство президента або якого иншого высокого урядника Сп. Державъ мае бути каране смертію. Заговôръ на жите президента мае бути караный 10 лѣтною карною вязницею, а ранене, безъ намѣру замордованя, 5-лѣтнымъ арештомъ. Тî, котрî въ якій небудь способъ помагають убійникови, передержують его, ховають або яку иншу участь берутъ въ тôмъ злочинѣ, будуть караній 25-лѣтною вязницею. Хто радить дѣлати такî заговоры, наражуе ся на грошеву кару вôдъ 500 до 5000 долярôвъ або на арештъ вôдъ одного до двохъ лѣтъ. Врештѣ, анархістъ, що бере участь въ заговорѣ на жите начальника якого небудь другого правительства, буде также караный смертію. Анархістами називае та новеля людей, котрî не узнають нѣякои формы зьорґанізованого правительства, суть противнî всѣмъ правиламъ всякого правлѣня (ряду), або належать до товариства, яке взяло собѣ за цѣль забити члена правительства Сп. Державъ, чи якои другои державы. Такимъ людемъ мае бути забороненый вступъ до Сп. Державъ и ихъ кольоній. Вже натуралізованый горожанинъ Сп. Державъ, що ширить такî теоріи, або чоловѣкъ, котрый будучи анархістомъ, взявъ горожаньскій паперы, пôдлягае грошевой карѣ вôдъ 500 до 5000 долярôвъ або вязници вôдъ 1-го до 2-хъ лѣтъ. Противъ сего внесеня выступавъ остро конґресменъ Лангемъ, демократъ.

Я годжу ся на се — говоривъ п. Лангемъ — що Спол. Державы не повинні протеґувати анархистôвъ, але рѣшучо протестую, щобы президентъ и прочій урядники були безмѣрно протеґованій и щобы хоронили ихъ спеціяльній законы, котрыхъ не примѣрюють до прочихъ горожанъ. Жите одного чесного чоловѣка не можна бôльше цѣнити, якъ жите другого. Кожный урядникъ въ нашôй державѣ е лице слугою народа, а чимже слуга вартнѣйшій вôдъ свого пана? Урядъ, хочь бы и найвыжшій, не чинить нѣкого знаменитымъ. Може такъ водить ся въ монархичныхъ и деспотичныхъ державахъ, але въ насъ нема коронованыхъ головъ, нема утитулованои шляхты, дармоѣдôвъ и рôжныхъ вельможъ. Въ насъ убійство ... однакій злочинъ. Такъ само въ очахъ Бога жите найвыжшого урядника краю, або заграничного амбасадора не е дорожше вôдъ житя чесного, хочь нѣкому незвѣсного жителя сеи великои републики. Пощо жь хочете дѣлати рôжницю? — Дальше доказувавъ п. Лангемъ, що введене въ жите уставы противъ анархистôвъ буде обмеженемъ горожаньскои свободы, а особній права для охороны урядникôвъ, се очевидне нарушене конституціи. Загальна рôвнôсть е провôдною гадкою американьск. конституціи, тымъ то й не можна еи легковажити.

На Филипинахъ переводили ся минувшого тыждня выборы провінціональныхъ ґубернаторôвъ и иншихъ цивільныхъ урядникôвъ. Зъ рапортôвъ, якî доси надоспѣли, видно, що выбрано много тузѣмцѣвъ, але такожь чимало офіцирôвъ американьскои армія зôстало черезъ выбôръ ґубернаторами провінцій. Будь що будь выбôръ своихъ людей е хосеннымъ для Филипинцѣвъ, однакъ вôдмѣнне свѣдоцтво дае выбôръ амер. офіцирôвъ. Звѣсно, що жителѣ филипиньскихъ островôвъ не дуже люблять Американцѣвъ, а коли чуемо о выборѣ тыхъ самыхъ Американцѣвъ на рôжній уряды, то мимоволѣ насувае ся питане: чи не дѣлавъ ту страхъ, пôдкупство и терорь?

Филипиньска юнта въ Гонґъ Конґъ знову дала знати о собѣ. Всѣ вызначнѣйшій Филипинцѣ въ Манілѣ одержали вôдъ неи листы, въ котрыхъ просить о пôдмогу для филипиньскои справы и заявляе, що ворохобники будуть дальше бороти ся за волю вôтчины.

Канадійскій парляментъ отворено дня 13. с. м. Ґубернаторъ Канады, лордъ Мінто, вôдчитавъ въ сенатѣ тронову мову досить собѣ интересну. Король Едвардъ говорить въ нѣй о тарифѣ цловôй о тѣснѣйшій сполуцѣ Канады и Великою Британіею и о всѣхъ бѣжучихъ справахъ тай о потребахъ Канады. Найбôльшій натискъ кладе ся на »тѣсный союзъ« зъ Анґліею, хочь сей окликъ постарѣвъ ся не допôзнаня и зовсѣмъ потерявъ нынѣ притягаючу силу. Теперѣшне анґлійске правительство за много наварило пива въ пол. Африцѣ и бажае, щобы й кольоніи помагали его пити . . . Та не знати, чи найде въ нихъ бажаныхъ помôчникôвъ. Така Канада и Австралія лишь тому позволяють звати себе кольоніями Анґліи, що мають въ тôмъ свôй хосенъ, езъ того не було-бъ мѣжь ними найменшои звязи.

До канадійского мѣста Ванкуверъ, Б. К. надôйшла зъ Трансвалю вѣсть о во... давно до пол. Африки. Причина ворохобнѣ не звѣсна, ало не тяжко догадати ся правды. Кіченеръ хотѣвъ певно здѣлати зъ чесныхъ Канадійцѣвъ таку саму ватагу розбійникôвъ и катôвъ, якою е нынѣ цѣла его армія. Ту однакъ мусѣвъ стрѣтити опозицію. — Ся вѣсть еще не потверджена доси урядово.

Зъ Сербіи донесли до вѣденьскои ґаз. „Mittag-Zeitung", що передъ палатою короля Александра въ Бѣлградѣ найшли минувшого четверга двохъ воякôвъ безъ житя. Вояки належали до королѣвскои сторожѣ, стояли тои ночи на вартѣ передъ палатою и, якъ показало ся, були захльороформованій. Хто допустивъ ся сего убійства и въ якôй цѣли, нѣхто не знае, хотяй всѣ твердять, що се дѣло заговôрникôвъ. Очевидно, ходило заговôрникамъ о жите короля або королевои, але щось имъ стало на завадѣ и не довели дѣла до кôнця.

Братъ нѣмецкого цѣсара, принцъ Генрихъ, приѣде сего тыждня до Сп. Державъ. Буде вôнъ гостемъ президента Рузвелта, возьме участь въ торжествѣ хрещеня нового корабля, що цѣсарь Вільгельмъ казавъ для себе збудувати въ Сп. Державахъ, а опôсля объѣде всѣ бôльшій мѣста Америки. Нема такожь сумнѣву, що візита и подорожь принца мае высоко політичный характеръ. Якъ звѣсно, тридержавный союзъ, до котрого належала Нѣмеччина, Австрія и Италія, розтрясае ся; Нѣмеччина не мае въ Европѣ нѣ однои приязнои собѣ державы, нѣ одного союзника, задлячого змушена глядати ихъ за морями. Очи цѣсаря Вільгельма зъупинились на Сп. Державахъ. Ихъ военна сила, богатства и безчисленній засобы готового гроша припали Нѣмцямъ до вподобы. Залицяють ся отже радй-бъ звербувати ихъ на свого союзника.

Найновѣйшій рапортъ Кічепера зъ пол. Африки звучить: »Буры стратили минувшого тыждня 69 въ забитыхъ, 17 раненыхъ и 574 людей въ полоненыхъ. Добровôльно пôддало ся намъ 57 ворогôвъ. Близь Брейс[...]бурґъ заатакували Буры нашъ вôддѣлъ вôйска, котрый числивъ 160 воякôвъ и 40 возôвъ. Вôддѣлъ не мôгъ устояти передъ чисельною перевагою ворога и всѣ засобы поживы, амуніціи и пр. лишивъ въ его рукахъ. Буры забрали 12 возôвъ, решту спалили. Въ невдовзѣ по тôмъ надоспѣвъ полковникъ Кебъ зъ бôльшими силами и пустивъ ся на здогôнъ за ворогомъ. Въ обохъ битвахъ мы потратили 11 въ забитыхъ и 47 раненыхъ. Бурôвъ полягло 14 ... до Гаґи о великôмъ погромѣ Анґлійцѣвъ въ горахъ полудново-сходного Трансвалю. Бурамъ удало ся втягнути въ засѣдку колюмну ґен. Каринґтона и розбити на прахъ. Поверхъ 500 анґ. воякôвъ, мѣжь ними кôлькадесять офіцирôвъ, полонили Буры, а цѣла батерія пôльныхъ пушокъ достала ся такожь въ бурскій руки.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Лютый.		
20	Ч.	Партевія
21	П.	Теодора
22	С.	Никифора
23	Н.	Блудн. сына. Харалампія
24	П.	Власія, Теодоры
25	В.	Мелетія
26	С.	Мартиніяна

— **Вѣнчане** архикнягинѣ Єлисаветы Маріи, дочки помершого архикнязя Рудольфа а внучки австрійского цѣсаря, зъ княземъ Оттономъ Віндішґрецомъ вôдбулось дня 24. м. м. въ каплици цѣсарского замку у Вѣдни. Того дня жертвувавъ цѣсарь архикнягини яко посагъ: 8 міліонôвъ коронъ въ цѣнныхъ паперахъ, рôчну плату въ сумѣ 1,250.000 коронъ, замокъ зъ 200 гектарами землѣ, палату у Вѣдни, нашійникъ зъ 32. брилянтôвъ, діяденъ брилянтовый, золотый сервісъ на 36 особъ, брошку, ковтки и богато иншихъ дорогоцѣнностей вартости 5 міліонôвъ коронъ. Не злый „бизнесъ" вродити ся австрійскою архикнягинею...

— **Спеціяльный** поѣздъ желѣзницѣ „Кенедіянъ Пасифікъ", котрымъ ѣхали свѣжй іміґранты зъ Галіфаксъ до Монтреалъ, Онт. (въ Канадѣ), выскочивъ изъ шинъ недалеко Вансеборо, Ме. (дня 10. с. м.) Оденъ хлопець погибъ, 12 особъ е тяжше або лекше покалѣченыхъ. Нема сумнѣву, що мѣжь іміґрантами були такожь галицкй и буковиньскй Русины, котрî все ще не перестають уважати Канаду за свою спасительку.

— **Щасте** въ нещастю стрѣтило засудженого на кару смерти, а опôсля помилуваного злочинця Гельферта. Вôдсиджуючи дожизотнои вязницѣ въ Оломунци, выгравъ вôнъ недавно на льотеріи 50 тысячь коронъ. Мимо того все таки мусить сидѣти въ вязници, бо его щасте прійшло за пôзно, або радше дало ся перебѣчи нещасно.

— **Зъѣсть** дрôбныхъ торговельникôвъ обуви вôдбувъ ся въ Бостонъ, Масс. На зъѣздѣ порѣшено зъорґанізовати ся въ сильну ліґу для обороны передъ великими торговельниками.

— **Пожежа** надѣлала въ Спринґфілдъ, О. на 900 тысячь долярôвъ шкоды. Згорѣвъ величезный будинокъ міліонера Вайтле-я, де мѣстили ся 6 найбôльшихъ ...

— **Замѣсть** чорта спалила хату. Дня 12. с. м. о год. 8 ранс выбухъ огонь въ хатѣ господаря Михайла Левицкого въ Гôрочку, повѣта перемыского (Галичина) та знищивъ усѣ будынки господарскй. Жандармерія зъ Медицѣ стала слѣдити за причиною сего огню и выслѣдила, що хату пôдпалила таки власна жѣнка Левицкого. Фрузька, а то длятого, щобы спалити чорта. Она каже, що въ хатѣ що-ночи ходивъ чортъ и не дававъ людемъ спокою. Фрузьку увязнено.

— **Словакъ** Янъ Горникъ застрѣливъ у сварцѣ сальоністу Буйняка, котрый мае готель при ул. Корвайнъ въ Клевляндъ, О. По довершеню убійства Горникъ и собѣ всадивъ кульку въ груди.

— **Ватага** розбôйникôвъ ограбила банкъ въ Клерксвілъ, Арк. на суму 6000 долярôвъ и застрѣлила шерифа Джана Паверса. Шерифъ мешкавъ недалеко банку и коли почувъ якъ злочинцѣ розсаджували динамітомъ касу, выйшовъ зъ свого дому и зъ револьверомъ въ рукахъ, хотѣвъ ихъ задержати. Та розбôйники не налякали ся револьвера, бо послали на привѣтъ шерифови кôлька кульокъ, по чôмъ утекли зъ грôшми.

— **Галицкій** выдѣлъ краевый ухваливъ предложити соймови, щобы громады Добра шляхотска и Добра рустикальна вылучити зъ округа судового въ Бѣрчи и староства въ Добромили, а прилучити до судового и політичного округа въ Сяноцѣ.

— **Кроваву** битву зведено дня 12. с. м. за мѣсточкомъ Мідлесборо, на границі стейту Кентоки и Тенеси. Шерифъ Говардъ удавъ ся зъ 30-ма оружными помôчниками до дому готельничого Тюрнера, абы его увязнити пôдъ передержуваня краденыхъ рѣчей. Та на вѣсть о тôмъ зôйшло ся до Тюрнера кôльканайцять его пріятелѣвъ-злодѣѣвъ и коли вôдрядъ шерифа наблизивъ ся до готелю, почали до него стрѣляти зô всѣхъ вôконъ. Шерифъ погибъ вôдъ першого стрѣлу. Опôсля полягъ оденъ зъ его помôчникôвъ а кôлька иншихъ упало раненыхъ. По дво-годинной борбѣ, въ котрôй зъ обохъ сторôнъ бренѣли кульки, мовъ на вôйнѣ, вôдрядъ шерифа вспѣвъ добрати ся до готелю и пôдпалити его. Зô злодѣѣвъ пятьохъ упало трупомъ, прочй пôддали ся.

— **На** дорозѣ мѣжь Шамокінъ и Екселсіоръ найшли оногды безъ житя робôтника Антона Стельского. Якою смертію померъ, не знати.

— **Военный** анґлійскій корабель „Кондоръ" розбивъ ся оногды на Тихôмъ океанѣ.

— **Убійство** пôдъ землею. Въ копальни Ексетеръ коло Питстонъ, Па. найшли Антона Линика въ розрубаною головою и зъ кôлькома тяжкими ранами на цѣлôмъ тѣлѣ, завдаными сокирою. Пôдозрѣвають, що убійства допустивъ ся Петро Липовскій, котрый працювавъ зъ Линикомъ въ одныхъ майнахъ. Липовскій мешкавъ въ домѣ Линика, мавъ любовній зносины зъ его женою и мабуть допустивъ ся убійства въ тôй цѣли, щобы оженити ся зъ нею. Его арештували.

— **Торговельники** коней и мулôвъ мають теперь зъ Анґліи доброго костумера. Вôдъ початку бурскои войны до 30. сѣчня с. р. закупила она вôдъ нихъ и выслала до пол. Африки 450 тысячь коней, мулôвъ и ослôвъ, зъ чого 77 тысячь штукъ припадае на Спол. Державы.

— **Млынъ** „Конкордія", величезный пятиповерховый будинокъ въ Будапештѣ, одно зъ найбôльшихъ млинарскихъ заведень на Угорщинѣ, згорѣвъ оногды до самыхъ основъ. Зъ млыномъ згорѣли также великй маґазины, въ котрыхъ було 20 тысячь метричныхъ сотнарôвъ пшеницѣ и 60 тысячь мѣшкôвъ муки. При ратованю погибло въ огни 2 стражакôвъ.

— **На** стаціи Гейсвілъ коло Питсбурґъ, Па. зъударивъ ся фрейтовый поѣздъ зъ товаровымъ, въ якôмъ везла много худобы и безрогъ. Обѣ льокомотивы и 14 ваґонôвъ розбили ся або згорѣли, 1 чоловѣкъ и 150 штукъ худобы погибли.

— **Наслѣдкомъ** пукненя шины коло стаціи Магонінґъ, О. перевернувъ ся пôдчасъ найбôльшого розгону особовый поѣздъ желѣзницѣ „Ирі". Всѣ подорожнй, якй нимъ ѣхали, въ числѣ 25, тяжко потовклись; 2 зъ нихъ лежить умираючи.

— **Бувшого** скарбника мѣста Бофало, Н. Й., Ф. Джеста, увязнено за спроневѣрене значнои сумы грошей. Актъ обжалованя говорить, що вôнъ здефраудувавъ 27 тысячь долярôвъ.

— Се бувъ бы встыдъ и ганьба, если-бъ кождый членъ „Союза" не купивъ календара, що выдавъ „Союзъ". Дохôдъ зъ календара иде до касы „Союза".

Він переконав ся!

Прочитавши понизше, читатель безперечно прийде до заключеня, що в нинішнім віці конечно перше доказати, що якийсь продукт є дійстно тим, яким его представляють заки зможе собі здобути сьвітову славу, в противнім разі се неможливе, сли зважить ся скорий поступ теперішного сьвіта. Пан Свадер з Ashland, Wis. се пише до фабриканта Американьского Еліксіру Гіркого Вина:

Дорогий Пане Тринер:

Через 4 літ по злогах, моя ... ти домашної роботи. Ми старались всіми силами вилічити еї, вдавались до вімох ріжних докторів в ... дії, що если один не поредить, то поможе другий. Рівно-ж пробували ми богато патентованих медицин — але надармо. Тогди довідались ми від пані Нем... о Вашім Лічничім Вині і ... боялись написати по него. Наслідки уживаня сего вина були зачудуючі. Жінка сейчас відзискала силу так, що нині домашна робота е забавкою для неї. В виду сего могу совістно сказати, що Ваше Лічниче Вино є знаменитим і скуточним ліком і що если-б не Ваш виріб, моеї жінки не було-б вже більше поміж живими.

З поважанем
JOHN SWADER,
2.1 East 11th Ave., Ashland, Wis.

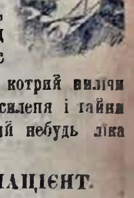
Повизше сьвідоцтво говорить про величезне добродійство зроблене Тринер Лічничим Вином і нема сумніву, що оно есть певним ліком на всі внутрішні долегливости заприченені жолудком, печінкою і почками. На продаж у всіх аптеках або у фабриканта
JOS. TRINER,
799 S. Ashland Ave.,
CHICAGO, ILL.

— **Хочешь мати календарь на рôкъ 1902?** — Пôшли 50 центôвъ до редакціи „Свободы".

Висиленя

ВИГОЄНЄ скоре, цілковите, тревале.

Маю 25 літний досьвід.

Цілковито і скоро вилічу в короткім часі (оден раз на тиждень треба прийти до офису). Без ножа, без операциї, без встримуваня від роботи вилічить вас др. О'Малей, лікар, котрий вилічив більше випадків висилепя і тайних слабостий як котрий небудь ліка... в стейті.

ВДЯЧНИЙ ПАЦІЄНТ.

Відливач в Скрентоньскій сталевій фабриці дає цікаве сьвідоцтво нилавим людям. — Що каже.

Scranton, Pa. 2. Jan. 1902.

Терпячим на пропуклину:

Мене ударили кліщі підчас роботи в вальцівни в тім місті перед многими роками. З того дістав-єм пропуклину і терпів несказані муки доки не удав-ем ся до д-ра О'Малея з просьбою о виліченє в его офисі в сім місті. По короткім лїченю признаю з великою радістю, що єсьм цілковито здоров. Вже більше як місяць не уживаю підвязок. Роблю тяжко що дня, але мимо сего чую ся щасливим.

Вам всегда вдячний
John O'Brain,
Nr. 2 Stone Ave.,
або: Sranton Steel Works.

Не причиняю болю, не уживаю ножа, не здержую від праці а денного занятя. Даю письменну ґваранцию. Жадаю мірну заплату а полишу вам стілько часу до заплати, скілько самі схочете.

Пишіть по книжку з образками о пропуклині, котру вишлю вам даром.

Dr. A. P. O'Malle[y]
специяліст.

Офис в Philadelphia, Scranton і Wilkes-Barre, Pa.

Филаделфійский офис: 1409 Arch Str. (недалеко Broad); Скрентоньский офис: 1... Washington ave.; Вилксберский офис: 1... So. Washington st.

Памятайте: — ґваранти...

тель до нью-йоркской часописи Sun". ... тяжко на западене легкихъ. ... І. Гратковскій, So. Heart, N. D. ... тотп старп азбуки і запро...

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраєвыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не приниmаємо.

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Вдова зискала!

Декому з наших людей здаєсь, що коли побачив широке море, затягнув паньске убранє і звидів американьску коршму, то вже став такий мудрий, що аж гей! А тимчасом показуєсь, що часто єму бракує і того розуму, який мав в краю, бо запоморочив собі его шумовинєм ам. культури. Но, але, бачите, на те є рада. А то американьскі покутні »лоєрики«, що рекрутують ся звичайно з несовістних жидиків. До чесного і совістного лоєра наш чоловік не піде по розум, бо він якийсь такий пан, але за те жидик, то але. Він і порадить і обіцяє золоті гори і заговорить по польски, словацки або і по свому, що чоловік розуміє. Як повиходили наші люде на радах таких »лоєриків«, коли-б списав все, то не один заплакав би.

А ту хочу оповісти вам, братя, подію, о якій я аж з старого краю довідав ся. Читайте і заплачте, але запамятайте собі і майте вже раз розум.

Було так. Олекса Киляр, член „Р. Н. Союза“ і бр. св. О. Николая в Питсбурґ, Па., родом з Синяви, повіту Сяніцкого в Галичині, зістав убитий на треках треном в білий день дня 21. Липня 1900 р. В краю оставив жену і пятеро малих сиріт, котрим і записав своє посмертне в „Р. Н. С.“ по половині. Уряд „Р. Н. С.“ аж 31. Січня 1901 признав посмертне наслідникам бл. п. О. Киляра, бо треба було доходити причину смерти, а 5. Лютого 1901 р. вже була підписана для вдови асиґната, котру я відослав касієрови „Союза“, а рівночасно повідомив о тім вдову і єї душпастиря в старім краю. Замічу, що уряд „Союза“ в тім випадку міг встримати виплату посмертного принаймі до конвенциї делеґатів, але руководячись милосердєм, рішив виплатити сейчас.

... дворний дорадник наших людей, вопоминаєсь касієра о гроші по Килярови. Гол. секретар „Союза“ відписав єму, щоби предложив урядови „Союза“ свої документи, на підставі яких домагаєсь виплати. Але зарозумілий лоєр суне до суду. Суд признає єму его слушність, а він каже сколектувати вдовиних $300.00 скрентонським лоєрам силою впрост від касієра „Союза“, секвеструючи его приватний маєток.

Справа протяглась до 21. Септ. 1901 р., а тимчасом вдова неустанно благає, щоби „Союз“ виплатив єї чимскорше. Она ще йде навіть до свого душпастиря і просить, щоби і він писав до „Союза“, але не каже душпастиреви всього, що з нею робили і як єї радили.

Я переписуюсь з сьвященником. А коли „Союз“ мусів виплатити вдовиних $300.00 єї адвокатам і кошта, бо п. Артур Амайзен мав повномочиє від вдови бл. п. Киляра, та коли я о тім звістив о. Куцериба в Синяві, то отримав від него 11. Лютого б. р. таке письмо:

„Аж тепер по части вияснило ся діло. Анна Киляр отримала з Америки готове повномочиє від А. Амайзена, яке підписала у нотара при двох сьвідках. Вдові говорили, що се повномочиє*) на те, щоб процесувати желїзничу компанїю, а Амайзен забрав гроші від „Союза“ і навіть не обзиваєсь, хоть сам нотар писав вже... Порадьте ласкаво, що робити, щоби вдова не стратила...“

Чуєте як зискала вдова? Не дістала доси анї цента хотяй Артур Амайзен давно вже дістав $300.00! А ви, люде, ще будете вірити чужим, а не своїм людям? Сли-ж п. Амайзен так зробив, то видко, що до него мусїв ходити хтось в тій справі і казав єму тим занятись, — певно якийсь кум або сват небіщика Киляра. А Амайзен дїставши в руки звичайне повномочиє взяв гроші від „Р. Н. Союза“, а чи желїзничу компанїю процесує або з нею згодив ся та чи також взяв гроші, то не знати. В кождім разї ви знакомі куми і краяне небіщика Киляра, що проживаєте в Питсбурґ, повинністе тою справою занятись. Особливо повинен се зробити той, хто лазив до Амайзена і казав єму бо сего братись. Таж Амайзенови сьв. Дух не радив! Таж подумайте собі, що ваша сестра і вдова з 5 сирітками з ласки чиєїсь все ще чекають на тих $300 або 1500 корон австрийских! А тому винен руский розум, котрий сам будучи темним — хоче вчити других. А сли вже конче хочете вчити других і показати, що і ви щось потрафите, то йдїть по розум до людей чесних і совістних!

Ант. Бончевский.

*) Вдова кепско зробила, що підписувала повномочиє, не знаючи, яку силу оно має. Отже сама собі завинила А сли трафила до дверей сьвященника опісля і той єї своєї помочи не відмовив, то длячого не сказала від разу цілої правди?

Цареславна брехня.

Цареславний »Свѣтъ« — орґан оглуплюваня американьских Русинів, видаваний »ґаспадіном пса-лом-щиком« В. Туркевичом в Ню Йорку з ласки сьв. Синода на »малорусскомъ языкѣ« і орґан »Общ. Взаимопомощи«, на чолї котрого стоїть те перішний еп. Тихон з Сан Франціско, — видрукував (в ч. 3. з 17. янв. 1902 р.) в своїй цареславній правдомовности на мене слідуюче: »о. А. Бончевскій ледве-ледве не былъ примушеный женитись на одной своей дѣвчинѣ-парохіянцѣ....«

Вичитавши се, я вислав до »Свѣта« на руки редактора слідуюче:

»Прошу умістити в вашім »Свѣт-і« мою слідуючу заяву:

1) Повисші слова, видруковані ... нитись »на жадній дівчинї-парохіянцї«, як також не відомо менї, щоби якась дівчина-парохіянка або хто-небуть робив заходи, щоби мене примусити на нїй »женитись.«

2) В цїлім моїм житю доси я ще не мав зносин з парохіянками таких, о які отсе посуджуєте мене публично.

Ви, п. редакторе, видрукували з мого житя таке, о чім менї нїколи і не снилось. Значить, ви знаєте моє житє лїпше. як я сам. Про те в імени правди, яка есть і може бути тілько одна а за якою так хочете побиватись, зволїте умістити в вашій часописи се моє письмо і сказати дещо більше о тїй цікавій для мене історії.

А поки що я уважаю повисші ваші слова на мою особу за умисну і сьвідому брехню і клевету і на тїй підставі віддаю цїлу справу там, де правду доводять, сли тілько щось подібного і після прав американьских есть клеветою, бо — як відомо вам — я не правник. Попри тім позволю собі зауважати, що дуже велике сьвідоцтво убожества виставляєте собі, коли для оборони себе і своїх справ, мусите вже хапатись аж подій з приватного житя і то ще брехливих«.

Не знаю, чи той подвіжник московского цареславія помістить повисшу мою заяву. А тим часом я ще оголошую се в нашій часописи, щоби ви — люде добрі — бачили, яких то способів уживають цареславні і руссскі культурники, щоби Русинів зробити участниками »единоспасительного царо-не-православія!«

Сли-б справді щось подібного зі мною було, с чім пише »Свѣтъ«, то провинивши, я не став би оборонятись, але сказав: люде, не робіть того злого, яке я зробив. Коли-ж менї приписують таке, чого я нїколи не зробив, а приписує той, котрий хвалить ся своєю праведностю, своєю православною вірою, котрий в тім самім числї також домагаєсь доказів, що не пише брехнї, то що-ж думати о такім чоловіцї, що послугуєсь очевидною брехнею? Видно що з цареславієм серед Ам. Русинів вже дуже кепско, сли мусить послуговатись клеветами!

Тим часом ви, ґаспадін редактор, зробилибисьте лучше, слибисьте глянули на себе і на цїлу вашу цареславну місію в »северной Амеріке!« Чи-ж то такі давнї часи, коли на владичім престолї цареславної місії в Сан Франціско сидів епископ Владимир, нинїшний вікарний еписк п Воронїжский, котрого сам ваш обер-ґаспадін сьв. Синоду Победоносцев назвав »сумашедшим« а вашу катедру „вонючою помойною ямою?“ Чи не відоме вам опришківске житє сего сьвятителя та подвиги других ваших батюшків? Читайте брошуру „Житіе еп. Владиміра“ і „Дещо з історії правосл. місії в Америцї“, що друкувала „Свобода“? Чи днесь ви цареславні вже настілько очистились, що з чистою совістю можете не лиш викидати блуди другим. але навіть очерновати? А ну но розповіджте п. Туркевич, як то ви женились „на девушке“, бо люде повідають, що ... слідуюче заключене: сли цїла ваша цареславна місия в Америцї така правдива, як та новина видрукована „Свѣтомъ“ про мене, то она не варта і нюха табаки! Чуєте? Навіть нюха табаки не варта цїла цареславна місия, сли она така правдива!

Ansonia, Conn Feb. 11.

Ант. Бончевский.

Дописи.

10. ЛИСТ ІЗ СТАРОГО КРАЮ.

Хлопский „бунт“ коло Отиниї.

Недавно розтрубіли галицкі ґазети звістку про такий хлопский „бунт“ в селї Закрівцях коло Отиниї: Через поле одного тамошного хлопа вела доріжка з двора до керниці. Коли ж той хлоп продав поле другому, то новий властитель почав не пускати двірских людий через своє поле. Двір виточив йому провізорию і — як се звичайно в Галичинї дієть ся — виграв. Однак хлоп не дав себе переконати судово-правними арґументами і силою свого „хлопского параґрафа“ — кулака чи бука — таки не пускав двораків через своє поле. Щоби хлопа таки примусити слухати писаних законів, вислав суд до села комісию, зложену з 5 судових урядників і 5 жандармів, але й та комісия вважала за відповідне „спасти ся біґством“ перед перескнуючою силою „хлопских параґрафів“, бо інтересованому прийшли в поміч його сусїди. Що далї стало ся, про се ґазети не пишуть, то-ж і менї годї се знати.

Отся звичайна істория (звичайна, бо в Галичинї нераз лучаєть ся що хлоп, зневірившп в урядову справедливість, береть ся силою боронити свого права) насуває під перо деякі уваги. І так хлоп дійсно по законам мусів програти провізорию і треба би аж довгого процесу, аби відзискати виключне право до тої стежки. Але запускати ся в процес з папами, тай ще до того в Галичинї, се діло не під хлопскі сили. Стратиш ся чоловіче на адвокатів, а на конець — як то в Галичинї дієть ся дуже часто — таки двір виграє. Яка доля жде державу, котрої горожанин уже так зневірив ся у справедливість, що береть ся боронити свого добра власними руками, се мене мало що обходить, бо чей-же годї бути привязаним до держави, де за такі податки і всякі іньші державні повинности не навчено навіть хлопа, якою дорогою доходити своїх прав, де двір може збиткувати ся над хлопом мов над худобою (гл. допись М. Гординьского, повторену в моїм „Ш. Листі із старого краю“ в 49. ч. „Свободи“ з 5. Грудня 1901 р.), де двір в спорі з хлопом має на свої услуги всїлякі комісиї, тай жандармів?!

Польскі демонстрациї у Львові.

Більшими та грізнїйшими від того хлопского „бунту“ були польскі демонстрациї у Львові, що відбули ся в днях 21. і 26. с. м. З кінцем сего місяця припадає — як звістно — річниця польского повстаня против Росиї з 1863 р., і при тїй то нагоді польска патріотична молодїж устроїла імпонуючі демонстрациї. Підчас першої стало ся для Австриї величезне „нещастє“. Демонстранти устроїли перед мешканем росийского конзуля котячу музику, а котрийсь із них зробив каменем дїру в росийскім гербі. „Злочинцеви“ сему вправдї не відпала рука, але за те наробив він польскій шляхтї і нашим ренеґатам-москвофілам немало клопоту. З того часу москвофільский „Ґалічанін“ плаче в кождім числї, що оскорблено герб росийского царя, а намістник Галичини, ґр. Пінїньский мусїв іти перепрошувати росийского конзуля за сю „зневагу“. До того всего не обійдеть ся і без грошевих видатків, бо правительство дало зробити для Росиї новий герб із міцнїйшої бляхи, котрий з великою парадою буде повішений на своїм місци.

... кураторня обжалувала з тої нагоди кілька осіб о ріжні злочини.

На тих демонстрациях виграв також редактор „Дзенніка польского“, ґазети, котра найбільше в польско-шляхотскої преси уїдає на Русинів. Той панок у своїй рабскій безличности написав, що ті демонстрациї були викликані нарочно росийскими та пруским аґентами, за що дістав у лице від одного Поляка, студента політехніки.

Перед демонстрациями в роковини повстаня відбули ся у Львові польскі демонстрациї в наслїдок подій у Вжеснї, польскій місцевости під пруским панованем. Пруске правительство веде супротив тамошних Поляків таку саму політику, як польска шляхта супротив Русинів у Галичинї. У Вжеснї казали польским дїтям молитись по нїмецки і по нїмецки вчити ся катехізму. Дїти не слухали, за що почали їх в школї катувати. На зойк битих дїтий позбігали ся родичі, счинив ся заколот, а в наслїдок того всего родичів остро позасуджувано. На засуджених почали Поляки збирати грошеві складки, скликати в сїй справі віча, а в більших містах прийшло до демонстраций.

Пінїньский стоїть на хитких ногах.

Демонстрациї, які відбули ся у Львові так у справі подій у Вжеснї, як також з нагоди повстаня, не могли очевидно бути милими для центрального правительства і для цїсаря, бо через них можуть повстати непорозуміня, так між Австриєю і Нїмеччиною, як і між Австриєю і Росиєю. Кажуть, що цїсар навіть особисто поручив намістникови Пінїньскому не допустити до нїяких демонстраций. Та нарід заманїфестував себе мимо волї коронованих голов, через що становище Пінїньского має бути сильно захитане. Говорять, що він уступить, а на його місце прийде котрийсь із ґенералів, аби — мовляв — мали перед війсковим більше респекту; дехто ворожить навіть Львову стан облоги.

Сими то подіями загризли ся дуже польско-шляхотскі ґазети в Галичинї. Шкода, аби Пінїньский пішов так скоро в дубину, той самий Пінїньский, котрий позволяє польскій шляхтї безкарно вести рабівничу господарку в Галичинї, котрий Русинів — почавши від поваленя кандидатури д-ра Івана Франка в 1898 р. IV. куриї округа Тернопіль-Збараж-Скалат, а скінчивши на тамторічних виборах до сойму — прикрутив ще лучше, як сам Казьо Баденї, і то без проливу крови, а делїкатно, в паньских рукавичках, виставивши собі при всїм тім устами москвофільского посла д-ра Короля сьвідоцтво невинности, котрий одним словом був як-раз таким памістником, якого треба польскій шляхтї. І тому плачуть польско-шляхотскі ґазети*) на саму згадку, що добродїй польскої шляхти і покровитель великопаньских злодїїв та рабівників може уступити, через що було би також понижене імя польскої шляхти.

Отсї клопоти польскої шляхти Русинів очевидно мало що обходять. Чи Пінїньский, чи хто іньший буде намістником, то все з Русинами буде поступати після волї польскої шляхти і центрального правительства (підчеркую се нарочно, бо центральне правительство, чи, коли хочете, корона супротив Русинів поступає так само, як і польска шляхта), ажь настане час, коли руский нарід змусить Австрию відділити руску часть Галичини від польскої і дати їй окрему управу.

Рускі студенти в Відни, Кракові і Празї.

А сей час, хоч не близько він еще, то все таки прийде, мусить прийти. Може і в поміж руских студентів, що тепер на чужинї вчать ся, виростн хоч трохи борців до сего великого дїла. Повинно ся вірити, що не трохи, а богато борців із них повиростає, але... житє так ломить людий. Та пока-що рускі студенти не подають ся, а всюди дають признаки житя. Віденьска студентска громада скликала була на 27. с. м. віче, аби порадити ся над своїми справами та поінформувати про свої дїла іньших Славян і Нїмців. Однак поліция — вже не галицка, що стоїть на услугах польскої шляхти, а (беріть на розум, ви льояльні Рутенці, ви осьміяні „Тирольці Сходу“!) віденьска, таки під боком корони, заборонила се віче. Студенти хотїли устроїти бодай довірочні збори, однак і до них постановила поліция не допустити, а на поміч їй прийшли москвофіли. Без запрошень влїзли вони до салї, в котрій мали бути збори, счинили там бучу, серед котрої з'явив ся поліцийний комісар (відки сей пан знав, що якраз тодї треба прийти? — про се не трудно догадатись!) і заявив, що нїякі збори не сьміють відбути ся. А треба знати, що комісар прийшов еще перед часом, в котрім збори мали зачати ся. Таку самоволю хиба в Галичинї стрічаєсь, і то не часто!... Очевидно, що рускі студенти ужиють усяких способів, аби віче таки могло відбути ся. Очевидна також річ, що нїхто з Русинів не повинен забути, яку „прислугу“ на спілку з поліциєю роблять рускій справі москвофіли. Трохи лучше повело ся руским студентам в Кракові. Там вони відбули недавно довірочні збори, на котрих ухвалили не вдоволяти ся нїякими малими концесиями, а бороти ся завзято о руский університет. Найсимпатичнїйшою є та з ухвалених резолюций, в котрій молодїж заповідає польскій шляхтї і правительству боротьбу на цїлій лїнії, боротьбу при помочи широких народнїх мас, осьвідомлених про свої національні політичні та соціяльно-економічні потреби. Бажати-б лише, щоб та заповідь боротьби не була лише гарною фразою, щоб молодїж дїйстно, набравши знаня, понесла його в народні маси і приготовила їх до важкої боротьби з брутальним ворогом! В Кракові москвофільскі студенти також кирпять. Зробивши бучу в „Кухни академіцкій“, де один з них вніс під новий рік тоаст в честь Росиї, сиплють тепер в „Ґалічанинї“ громи на руских студентів за те, що вони заявили, що в тій бучі не брали участи і що із зрадниками власного народа та поклонниками правительственної Росиї не мають нїчого спільного. Гурток руских студентів у Празї також не спить, а інформує Чехів про наші справи. Доброго помічника має він в особі ческого письменника Розводи, котрий на своїй шкірі досьвідчив „добродїйств“ Росиї і не дивить ся на неї через такі рожеві окуляри, як загал Чехів.

*) Ті ґазети пишуть: „імя польского народа“, але я не хочу так ображати польский нарід, бо думаю, що як намістникованє ґр. Пінїньского не принесло польскому ...

„Наукове Товариство ім. Шевченка“ в справі руского університета.

Між тим Русини не занедбують справи заснованя руского університета у Львові. Сими днями були в тїй справі у президента міністрів Кербера і в міністра просьвіти Гартля: д-р Горбачевский професор університета в Празї, д-р Пулюй, професор політехніки в Празї, і д-р Смаль-Стоцкий, професор університета в Чернівцях, яко депутати „Наукового Товариства ім. Шевченка“. До них прилучили ся також посли Барвіньский і Романчук. Ґазети доносять, що міністри говорили з тими депутатами довго і прихильно. Чи дїйстно прихильно?, — побачимо по дїлах.

„Католицкий“ університет в Сольногородї.

В австрийскій пресї товче ся тепер і іньша університетска істория, справа заложеня „вільного католицкого університета“ в Сольногородї (Salzburg). Католицким епископам Австриї здають ся державні університети занадто „безбожними“, бо в них учать таких „безбожних“ річий, як пр., що земля обертаєсь довкола сонця (за сю науку виклав Рим книжку астронома Коперніка!) і тому хотять сї „пастирі“ ущасливити своїх „овець“ чисто католицкими ... дуть клепати, що „всяка власть походить від Бога і тому треба її слухати“ тай будуть виучувати молодих хлопців (коли хто схоче учитись на такім „університетї“!) на добрих урядників — гасителів сьвітла серед народної маси. Та коби хоч епископи робили ту забавку за свої гроші, то нехай би там! А то вони збирають складки на „католицкий“ університет і вже настригли своїх „овець“ доси на 1,025.000 корон! Певне, коли за науку треба платити, то за туманене тим більше!

З парляменту.

Австрийский парламент зберетьсь ся 3. Лютого с. р., а тимчасом радить буджетова комісия, до котрої з поміж руских послів належать пп. Барвиньский і Романчук. Оба вони підносили кривди, які дїють ся Русинам в Галичинї; так пр. підчас дебати над шкільництвом посол Романчук вказував на польщенє руских дїтий в народних школах, на недостачу руских середних шкіл, а на конець домагав ся утвореня при краєвій радї шкільній окремої руской секциї, але міністер Гартель у своїй відповіди поодиноким бесїдникам не посьвятив нї одного слова допомаганям Русинів. От і прихильність!

31. Січня, 1902 р. М. Л.

Зъ Mt. Carmel, Pa.

Въ Мт. Кармель, Па. завязало ся дня 9. с. м. жѣноче братство им. Благовѣщеня Пр. Богородицѣ. Цѣль того братства: запомога членôвъ на случай слабости, удержане чистоты и порядку въ церкви. Вступне платять 25 центôвъ, а мѣсячне також 25 цнт. На загальныхъ зборахъ того братства увойшли до уряду: Ирма Иванцьо яко предсѣдателька, Анна Боднаръ яко касіерка, а Марія Хомякъ яко секретарка.

Давнѣйше, коли у насъ не было своихъ дѣвчатъ, хлопцѣ спроваджували собѣ ихъ ажь зъ краю або зъ ню-йорскихъ „контрôвъ“, щобъ мати зъ кимъ дѣлити долю и недолю житя. Теперь маемо вже дѣвчата американьского хову, а коли минувъ ся пôстъ, ажь чотыри зъ нихъ пôдбѣгло пôдъ шлюбный вѣнець. Навѣть нашъ дяко-учитель Стефанъ Шиманьскій упавъ въ покусу и вженивъ ся зъ своею ученицею Гизелею Гаракъ симъ. Who next?

Староста

Щоби вилічити простуду в однім дни,
бери Laxative Bromo Quinine Tablets. Всї аптикарі звертають гроші, сли не вилїчать
Підпис E. W. Grov-а на кождім пуделку.

Справы „Р. Н. Союза.“

ГОЛОВНЫЙ УРЯДЪ:

Предсѣдатель:
Rev. A. BONCHEVSKY,
10 May str.
ANSONIA, CONN.

Секретарь:
D. D. PYRCZ,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Касіеръ:
ALEX. SHLANTA,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack Co.

В місяцю Януару с. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слідуючі нові члени:

Mt. Carmel, Pa.

	Число в гол. книзї
Шиманьский Стеф	181
Ориняк Василь	181
Cleveland, O.	
Савчак Петро	1770
Дудич Гіляр	1770
Гаталович Микола	1240
Бибель Лука	1773
Shenandoah, Pa.	
Косар Зофия	1236

... всѣхъ красно и ... тунно обслужить.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

McKeesport, Pa.

Цепко Іван	2409
Бизь Мих.	2410
Войчак Осиф	2410

Trauger, Pa.

Бучко Мих.	1774
Фалт Филип	1774

Scranton, Pa.

Паліновский Іван	510

Plymouth, Pa.

Грущак Гаврило	1492
Дзендзина Петро	1492
Лукачик Кондр.	1493
Декер Микола	1495
Ґалант Василь	1587

Д. Пирч, секретар

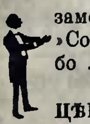
НОВИНКИ.

— Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ" и высылайте жертвы до касіера пôдъ адресою: MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., а за разомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 140 Essex Str., JERSEY CITY, N. J.

Щобысте

не жалували за пôзно,

замовляйте Календарѣ „Союза" поки часъ — бо лишь кôлькадесять ихъ маемо.

ЦѢНА ЛИШЬ 50 ЦНТ.

Грошѣ посылайте на адресу:

Svoboda, Box 418, Olyphant, Pa.

Дальшій выказъ жертвъ зложеныхъ для рускихъ студентôвъ въ Галичинѣ.

Анна Курила, зъ Elmira Heights, N. Y. зôбрала слѣдуючі жертвы:

Анна Курила	$1.00
Марія Фешовичь	1.00
Алекс. Курила	25
Иванъ Тарбай	25
Анна Іловацка	25
Ив. Конечный (Полякъ)	10
Митро Павила	25
Настя Левко	25
Олена Намѣснякъ	25
Марія Тыра	50
Франкъ Корнафиль	25
Симко Гнатко	25
Петро Левакъ	50
Орестій Нецьо	50
Анна Тыра	25
Андрѣй Басарабъ	25
Анна Зѣвакъ	25
Стефанъ Курила	15
Кузма Мовчанъ	25
Юлія Ґривна	25
В. Янзикъ (Польќа)	25
Иванъ Сушереба	50
Брат. св. Арх. Михаила	5.00
Разомъ	$12.75
Бр. св. Пет. и Пав., Ансонія, Конн	25.00
Борошовичь Иванъ „	50
Пôдбережнякъ Мих., Дерби, Конн.	50
Илько Париляк, Джерзи Сити, Н. Дж	1.00
Ева Париляк, „ „	1.00
Русины зъ Terryville, Conn.*)	16 23
Русины зъ Йорктонъ, Канада*)	3 05
Попередно зложено	492.73
Разомъ	$552.78

Дальшій жертвы просимо чимъ скорше присылати на адресу: SVOBODA, Box 418, Olyphant, Pa.

*) Поименный списъ жертводателѣвъ буде выдрукованый въ слѣдуючôмъ числѣ.

— **Сензаційну** розвѣдку пôдъ заголовкомъ: „Що буде за кôлька столѣтъ?" оголосивъ ученый проф. Бронеръ въ часописи „New York Herald". Бронеръ твердить, що будучій чоловѣкъ буде мати о кôлька реберъ менше. Пальцѣ у нôгъ будуть о половину коротшій, мозокъ розвине ся, а цѣлый чоловѣкъ буде выглядати кремезнѣйше. Дальше доказуе, що чоловѣкъ будуччины довше буде жити, менше нездужати, бо вспѣе знищити баксилѣ, буде мати быстру и добру память. Чисельна перевага женщинъ зникне, а рôдъ буде рôвномѣрно подѣленый що до полу.

— **Чоботы**, въ якихъ можна ходити по водѣ, мовь по сухопути, вынайшовъ австрійскій капітанъ Ґросманъ. Въ чоботахъ свого вынаходу перейшовъ Ґросманъ по поверхни рѣки Дунаю зъ Лінцъ до Вѣдня и въ додатку тягнувъ за собою човенце, въ котрôмъ сидѣла его жена. Выкликало се велику сензацію. Такъ доносить вѣденьскій дописуватель до нью-йорскои часописи „Sun".

— **Огнѣ** навѣстили въ 1901 роцѣ 795 мѣсцевостей Галичины и знищили 2.078 домôвъ, 2.439 господарскихъ будинкôвъ и 25 промысловыхъ заведень. Шестеро людей погибло въ огни. Загальна шкода выносила 8,863.075 коронъ, зъ чого на 3,450.982 кор. була обезпечена. Причины пожежѣ: въ 587 случаяхъ незвѣсні, въ 55 случаяхъ пôдпалъ, въ 83 необачность, въ 29 лиха будова, а въ 31 случаяхъ ударивъ грôмъ.

— **Смерть** котамъ и псамъ! Такій оклик лунавъ дня 7. с. м. въ охрестности Плимавтъ и Вилксберъ, Па., а сколо 100 оуруженыхъ мущинъ ходило по всѣхъ усюдахъ тай стрѣляло кождого пса и кота, якій лишь навинувъ ся. Тымъ робомъ погибло ихъ поверхъ 2000. Причиною сеи котячо-псячои рѣзнѣ була воспа, котра лютуе въ охрестности згаданыхъ мѣстъ. Урядъ санітарный переконавъ ся, що псы и коты суть головными розсадниками недуги, тымъ то и приказавъ знищити ихъ безъ пощады.

— **Першу** женщину засуджено на смерть через розстрѣляне въ Сербіи передъ 3. тыжднями. Є нею селянка Синґеля Николичь изъ Звардары, засуджена за те, що отроила свого мужа, щобы могла безъ перепонъ любити ся зъ 18 лѣтнымъ молодикомъ. Вырокъ выконано недавно въ мѣстѣ Убъ. Засуджена йшла на мѣсце страченя крокомъ певнымъ и скоро, а до воякôвъ зъ оружемъ кликнула: Панове вояки, мѣрте добре, лишь головы не рушайте, най пôйду до гробу гарною". Загремѣли стрѣлы а засуджена повалилась на землю безъ житя.

— **Части** случаи лінчованя не притихають въ полудневыхъ стейтахъ Спол. Державъ. Для 5. с. м. товпа бездушникôвъ выволѣкла зъ вязницѣ въ Нейшвілъ, Тен. мурина Вейтекера и повѣсила на деревѣ. Вейтекера подозрѣвали, що вôнъ замордувавъ бѣлого поселенця Й. Достера. Подобно стало ся въ Ніколасвілъ, Ки. Мурина Тому Бравна обжаловано о кримінальный нападъ на панну Павелъ и заарештовано. Та „чесні" горожане не хотѣли ждати, ажь судъ рѣшить, чи мурина увôльнити або покарати, лише въ числѣ кôлька тысячь напали на вязницю, вытягнули зъ неи арештанта и повѣсили.

— **Парискій** Ротшильдъ, міліярдеръ, потерпѣвъ недавно малу шкоду. Зъ его пивницъ, де лежали штабы чистого золота, хтось почавъ выносити по одной штабѣ. Довго не можна было выслѣдити скрытного злодѣя, але вконци спôймано его на горячôмъ учинку. Злодѣемъ бувъ возьный банку Фалькъ. Вôнъ выносивъ штабы золота за пазухою, почôмъ продававъ ихъ золотникови Альбертови по 1 франкови за ґрамъ, т. е. по ⅓ вартости. Украдене золото представляло вартôсть поверхъ 50.000 франкôвъ.

— **Скаженый** песъ покусавъ въ Ґринсбурґъ, Па. 4 людей, много псôвъ и кôлькадесять штукъ худобы.

— **Близь** Ойлъ Сити, Па. забила експльозія динаміту робôтничого наставника (боса) Италійця Пенеля.

— **Найстаршій** сынъ президента Рузвельта занепавъ тяжко на запалене легкихъ.

— **Зъ** Elmira, N. Y. доносять намъ, що тамъ Русины не дуже добре згаджають ся. Мали запросити до себе галицкого священника на 12. януара, потôмъ на 9-го ферьруара, але щось старшина покрутила и люде зостали безъ богослуженя. Кажуть, що о. Вол. зъ Bridgeport, Conn. обѣцяе имъ горы и долины, коли достане Syracuse, Auburn, Elmira и другі плейзы, старшина повѣрила сему и зводси цѣле непорозумѣне.

— **Капитанъ** Тейръ зъ 32 полка пѣхоты въ Будапештѣ (Угорщина) обôкравъ войскову касу на 50 тысячь коронъ и утѣкъ свѣтами.

— **Погана** и стара, але богата баба Юліянна Гривакова, зъ околиць Нового Санча (въ Галичинѣ), хотѣла конче вôддати ся третый разъ, та, мовь на злôсть, нѣхто не хотѣвъ еи сватати. Ажь ось навинувъ ся ворожбитъ Павло Червенякъ и жертвувавъ бабѣ свои услуги. Рада въ раду и Червенякъ згодивъ ся за 70 к. доставити Гриваковôй „воды", якою мала спôймати жениха. „Вода" була жовтава и якъ показало ся опосля въ судѣ, була сеюшка зъ бараболѣ. Гривакова шукала нагоды, де бы можна напоѣти якого мущину. Нагода трафила ся на якôмсь празнику, але проба вышала лихо. Парубки пôдглянули, якъ Гривакова доливала до горѣвки „чогось жовтого", побили бабу и выкинули зъ хаты. Розлючена Гривакова запôзвала ворожбита за ошуканьство и недавно вôдбула ся судова розправа. Червенякъ дôставъ мѣсяць вязницѣ, а Гривакова стратила послѣдну надѣю на супруже щасте.

— **Церковну** скарбону въ Тустановичахъ коло Борислава (Галичина) обокрали невыслѣдженій доси злодѣѣ. Въ скарбонѣ було 2600 коронъ.

— **Минувшого** року выеміґрувало зъ Австро Угорщины до Спол. Державъ 61 тысячь особъ. Що до поодинокихъ краѣвъ, то найбôльше еміґрувало зъ Чехіи, зъ пôвничныхъ и западныхъ комітатовъ Угорщины, зъ Галичины и Краины, а найменше зъ Боснѣ и Австріи долѣшнои.

— **Синдикатъ** Вандербілта купивъ въ Канадѣ желѣзницю зв. „Кенедіенъ Атлантикъ" за 18 міліонôвъ долярôвъ. Той самъ синдикатъ хоче также вôдкупити желѣзницю „Кенедіенъ Нортернъ", а наколи се стане ся, тодѣ бôльша частина канадійскихъ желѣзницъ перейде пôдъ контролю американьскихъ богачôвъ.

— **Американьскі** Серби мали до недавна лиш одну часопись. В протягу посл. пôвроку почали видавати 3 нових часописи: „Србин", „Лесковац" і „Шило".

— **До** Норт-Дакоти прибуло около 45 фамилій з Борщівского повіту (Галичина), а чую, що з весною еще більше їх приїде. Ті, що вже суть тут жиють як кияюти по степах. Я вже дістав пару листів від православного „архимандрита", щобы я людей наклонював до цароcлавія, але я того певно не зроблю, бо я тямлю добре як мій дід оповідав як утікав з Росиї до Галичиня а і я сам переїхав Росию вздовж і впоперек.

І. Гратковская, So. Heart, N. D.

— **Минувшои** недѣлѣ вôдбулось посвячене хреста на рускôмъ цминтари въ Олифантѣ, Па. Погода була красна. Народа зôбралось богато. Присутні були: бр. св. Василія В. зъ Priceburg, бр. Сош. св. Духа и П. и П. зъ Jessup, бр. св. І. Хрест. и св. Мих. зъ Олифанту. Офѣры зôбрано $420.49.

— **Нові** копальнѣ золота вôдкрыли надъ рѣчкою Пейсъ въ Бритишъ Коломбіи.

— **Честного** дописователя зъ Sagon, Pa. просимо, щобы подавъ свое имя и назвиско, бо инакше не можемо его дописи друковати.

Редакція.

— **Повѣдомляю** всѣхъ, кому на тôмъ залежить, що моя адреса тепер есть: J. G. Faryniak, Jimtan Store, Dawson, Pa., Fayette Co.

— **Мій** теперішний адрес есть: Rev. J. Zaklinsky, Box 19, Dauphin, Man., Canada.

— Хто друкуе вамъ статуты, бальові тикеты, наголовки листôвъ, копертки: мадяръ, жидъ, Англичанъ? Чому жь не идете ку своему чоловѣку Русинови, котрый вамъ красше и таньше зробить? Его адресъ: B. Саричь, 517 E. 13th Str., New York City.

КУМ
ШПИРИДИОН І ЛЕВЕЛИЙ.

Ш.: — Галоу, куме, як ся вам робило?

Л.: — Плюньте, куме; робит чловек, як тота мула, плейзиско бридь, самий рак, стрилям і стрилям і все ничого ніт! Водай го задниво і з таким плейзом!

Ш.: — А мі днеска іщи незгірше пішло. Вадувало ся штири кари, буде хоц чим лебра заплатити.

Л.: — Та вам, кумичку інше. Знате ся збесідувати, та і басове якоси вас ліпше поважают і плейза за то ліпшого мате. Повідали мі ґнес люде в майнах, же Анґлики вас тепер дуже хвалили за вашу мудру бесіду на майнерскім мітинґу. Што там вам!

Ш.: — Аджек видите, куме, як самі гварите, што Анґлики мня хвалят, а наші декотри люде би мя зїли, жем радикал. А я лем правду хочу і за правду буду стояти покаль мня куска стане.

Л.: — Бале мі юш самому змерзіло ся все слухати о тих радиґалах. Де лем обернути ся, всяди лем радикали і радикали, же радикали в Бога не вірят, же запроваджуют нову віру, а я по вас того не виджу, а самі бесідуете, жесте радикал. Та лем коби кождий такий бив, як ви, куме, то тоти радикали не били би іщи таки шванни люде. Но лем мі юш раз витвумачте, што то тоти радикали?

Ш.: — Кумичку, то юш о тім не раз биво в нашій „Свободі", але шкода, же не знате читати.

Л.: — Та з тим мі біда, што не знам. Бо то вам перше таки школи били, як ґнеска? Бивало, приде з корчми, або з крестин небіщик наш старий жак, а тямлю го добре, (дай му там Боже царство, бо юш на тамтім сьвіті), то лем все аз-буки і буки і потім на буках все кінчиво ся, бо бив так, што аж холошні тріщали. Потім лю. за пец і аж як ся на нім кожух яв, то зме го будили, і заз били буки. Та, видите, кумичку, я з такої школи.

Ш.: — А видате, радикали вишмарбли з письма тоти стари азбуки і запровадили новий спосіб вчиня, то за то тепер діти ліпше ся вчат, бо не сушат собі голови з йорами, котри так в письмі потрібни як пра старокраевих холошнях два розпори з переду.

Л.: — І то правда, але повілибисте тото мої бабі, та най вас Бог заховат, што би робила.

Ш.: — А і кумі може не подобают ся радикали?

Л.: — Лем то! Та ви, куме, не знате? Ани їй не споминайте за них. А найбільше ей серце болить за тим што бив жаком.

Ш.: — Так? Та они ся мусять знати добри по холявах.

Л.: — Бог їх там знае, я бабі не вірю, так як і коньови. Застав ем го з пару раз, як ем пришов з роботи, але там нич звого не видів-ем; дав на динерку пива і пішов собі. Але тот музикант, санова-ґон, тот мі бабу попсув.

Ш.: — А то заз як?

Л.: — Бале, бив я раз в читальни, а там била бесіда о робітничих юніях, о тім, жеби ся наши люде вчили, тоби били, як і други народи, і то добрі, як дахто дашто зн е, бо і вам за то не злї, што кусьцьок знате, та все веце знате, што ся діе на сьвіті; оповідали тім, як то сьвіт іде, як ся земля обертат коло сонця, о розмаїтих машинах, што то мудри і вчени люде поробили, а і о якімси шифі, што попід воду ходиг; ани юш не памятам о чім там бесіда іщи бива. А я то ниґда перше не чув, та ся мі барз тото подабат.

Ш.: — А видите, треба вам все до читальні ходити, та лем все дашто нове почуете.

Л.: — Тит правду мате. Але я не мишлів, же там таке дашто будуть оповідати. Або то в старім краю дашто таке почуе? Наш небіщик еґомосць, (дай їм там Боже небо), та лем все: на службу Божу дай, бо души в неклї горять, або ти зводію, там-ес мі луку випас, а лайдаки-ленюхи коситисте мі не пішли, а як би за книжку спомнув або за казету, то зараз з кривульом по хирбеті: а ціпи до рук, ти істаку! Але они за то добри еґомосць били, бо ся їх люде бояли, як огня...

Ш.: — Та то, видите, били інши товди часи, як ся сьміють: в старім законї, били люде, як коні, але мі лем дивно ани мі ся вірити не хоче, що ся таке кумі стало.

Л.: — Вера Боже кумичку, якем вам пришов з той читальні, як висяде на мя: а ти рандиґале, а ти такий овакий, визивала мя остатніми словами. Бив тя криш святий, ошаліла бабиско, чи што! Мишлю собі, як раз вріжу по квапачці, то ся їй зараз привидит аж сам прадід от рандиґалів. Але потім забрав'ем ся і пішов з хижи.

Ш.: — Добристе зробили жесте пішли, бо мудри люде не бют ся. Я сам бим ся погнівав на вас за то. Невермай, і кума колись приде до розуму. Лем поволи.

Л.: — Але она би не бива така, але колися притрафило ся їй бити на крестинах в кума Терема, а там бив той музикант гірешний, тот, знате, як го звут, Закрутка, чи як. Він гварит, що він руснак і же вшитко зна.

Ш.: — Я го знам. Але де він там руснак, кой ани по руски не зна, ани до церкви не ходит. То такий якиси фрас откальси.

Л.: — Єс, єс, той сам, бо навет гварив, же му руска церков шмердзі. Та то біда деси откальси приплянтава ся, певно мусіли го циґане з воза стратити, бо і визерат так, як циґан. А все лем там си пхае, де би за дармо випити. І набрехав вам, чуете, нестворених рі-чий на тих крестинах. Казав, же радикали в Бога не вірят, же то безбожники, же нову віру запроваджуют, же то неправда, што на читальни бесідуют, же земля не обертат ся коло сонця, же то гріх таке бесідувати о тілесах божих. Моя баба, як то почува, та як би до ней нечиста сила приступила, заедно вам тепер сварить ся за рандиґалів.

Ш.: — Оджек видите, куме, яки то наши люде! Такому музикантови...

Л.: — Йой, таких музикантів дост по дичу назберат по кождім балю...

Ш.: — Такому Закруткови такому дуракови, що ся навчив розума при барі коло сплювачки, што такий темний, як полотно на міх, то такому люде зараз звірят. Він, як ся хвалит, шицко зна, аж і тото, же як ся му ногавка подре, та будзе дзіра, то такому вірят, а людям з високом науком, то не вірят. Тепер осудте же сами, кумичку, хто мае мати більшу віру і пошану, чи такий туман Закрутка, чи тот, што просидів не оден рік у чковах?

Л.: — Таж так, так, кумцю, але што робити, кой як раз чловек невчений, бортак, не зна нич, бо не мислит нич, ани не читат нич. Ви, куме, колиси споминали за якиси листи, що з неба падають.

Ш.: — О, ждийте лем, кумцю, ґнеска і так юж за пізно, то аж заран дашто поґаруш име. Та ґуд бай!

Л.: — Ждийте ле, куме, може бисме ґивтнули дашто, бо якоси чловека кости болят. Потме гев до того жида, він, псяюха, мае велики погарики.

Ш.: — Вел, я там дуже не дбам о то, але кой юш так, та вступме, але потме до свого; маме ту преціньсвоїх бізнесменів.

Л.: — Та вступме до нашого Барили. Він, гунцвут, коли тиш на радикалів ґадав але він про то добрий човек.

Ш.: — Наши люде вшитки добри, аж барз добри, лем треба їм більше науки. Тілько не мусимо бавити ся довго, бо не знаю, як там жінка-діти, а я барз не добре філюю, як їх довго не виджу.

Підслухав Трохім Скрапер.

ВСЯЧИНА.

— **На одну** секцію землѣ (640 акрôвъ) припадае въ Англіи 300, въ Италіи 276, въ Нѣмеччинѣ 270, въ Австріи 225, въ Франціи 187, на Угорщинѣ 154, въ Испаніи 92, въ Спол. Державахъ пôв. Америки 22, а въ Росіи 15 жителѣвъ.

— **Магометъ** — основатель магометаньскои релігіи такъ не любивъ чорного кольору, що навѣть нѣколи не ходивъ въ чорнôй одежи, а свою чорну бороду красивъ на червоно.

— **Населене Москвы** — (другои столицѣ Росіи) выносить пôсля найновѣйшои переписи 1,126.750 мешканцѣвъ.

Альманахъ Нострадама.

Початокъ календарôвъ, котрыхъ теперь безлѣчь виходить, сягае въ Европѣ до 14. вѣка. Однымъ зъ найстаршихъ календарôвъ е парискій альманахъ зъ 1403 р. Вôнъ складавъ ся зъ самыхъ илюстрацій, а навѣть календаріюмъ було зложене зъ символічныхъ знакôвъ. Однымъ зъ найцѣкавѣйшихъ календарôвъ бувъ альманахъ Нострадама зъ 1550 року. Михайло Нострадамъ бувъ славнимъ лѣкаремъ и астрольоґомъ родомъ зъ Сенъ Рімъ у Франціи. У своимъ альманаху вôнъ заповѣдавъ далеко на передъ, навѣть на кôлька вѣкôвъ и неодно удачно выдумавъ. Такъ прим. на 1901 р. Нострадамъ заповѣвъ: Вôдкрыте великои машины, дуже хосенной для одної зъ державъ. Смерть великои королевои. — Машиною може бути бальонъ до кермованя або пôдводне судно, а королева Вікторія померла. На 1902 р. заповѣвъ Нострадамъ: »Въ симъ роцѣ весна буде умѣренна и корыстна для хлѣборобôвъ; лѣто горяче, осѣнь богата въ виноградъ, зима не дуже довга«. Що-до подѣй Нострадамъ заповѣвъ: великий князь буде коронованый и стане ся велика зрада.

— **Лякъ** до печатаня листôвъ вынайшли Хинцѣ въ другôй половинѣ 16. столѣтя. До Европы привезли его и розповсюдпили Португальцѣ.

— **Въ Лондонѣ** иде денно 11 тонъ соли на солене стравъ и хлѣба для жителѣвъ того мѣста.

Причина гнѣву.

Кумъ:

Скажѣтъ менѣ моя кумко,
Скажѣтъ моя нене,
Чого вы такъ загнѣвались
Тяженко на мене?
Завзяли ся, неговорять
Вже десяту днину.
Днесь приходжу довѣдатись
Про гнѣву причину.

Кума:

Та сесе вже я вамъ скажу,
Бо мы добре жили:
Снилось менѣ на Ивана,
Що вы мене били...

Ч.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде его лошене напередъ.

— **Де є?** Іван Костик, син Астафія, родом з Міпанни, пов. Коросно, котрий тому 2 місяці бавив в околици Гейзелтону. Хто би знав о нім, прошу мене повідомити і подати его точну адресу. Стефан Петровский, 24 Bridge Str., Ansonia, Conn.

— **Где есть?** Максимъ Петришакъ, родомъ зъ Перунки, въ Галичинѣ. Пріѣхавъ до Америки 18 лѣтъ тому назадъ, мае ся знаходити коло Ню Йорку. Шукае его жена що пріѣхала теперь зъ краю. Хто бы знавъ о нѣмъ, нехай напише на адресу: Mrs. Marina Petrishak, 187 Third Str., Passaic, N. J.

— **Где есть?** Сли хто знае, гдѣ есть о. Жолдакъ, нехай дасть знати на понизшу адресу. Подписаный мае дуже важный интересъ. Nicholas Kohut, Stuartburn, Man., Canada.

Застановляють кашель і усувають простуду.

Laxative Bromo Quinine Tablets лѣчать простуду в однім дни. Не вилѣчать — не платити. Ціна 25с.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

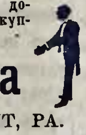
— Календарь „Союза" на рôкъ 1902 — се така книжка, котра мае вартость не на рôкъ, але на цѣле житє. Редакція „Свободы" продае его по 50 центôвъ

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
3 N. Main Str, Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнй папары и повномочія. Jul02

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранами. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найнарад нѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнй склянки доливае.
Є циґара, е и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Гаврінлъ Малнинякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN. PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Сало! Сало!

Насъ неразъ питали за старе краеве сало, але мы не знали, хто его продае. Теперь най памятають всѣ, що старе, дво и три-лѣтне краеве сало продае въ Америцѣ лишь:

GEO. RETIK,
13—15 N. Gilbert Str., Shenandoah, Pa.

Є се оденъ зъ найстаршихъ рускихъ бизнесменôвъ въ Америцѣ. Мае красный готель, добру ґросерню и безпечно посылае грошѣ до старого краю.

— ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ —
ВАСИЛЯ ТУРКА
на Сторджисъ, Па.

Продае свѣжй трунки и добрй циґара. Мае также галю — на весѣля и другй забавы.

Юліянъ Копестяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки доскональй, цигара дуже добрй.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

Юрко А Прокоповичь,
погребникъ, готельникъ, и Livery Stable
— Галя на митинґи и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

ОДИНОКИМЪ
найзручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ есть:
ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякй друкарскй роботы красно и дешево, яко никто инший въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускомъ, словацкомъ и английскомъ языкѣ: статути, бальовы тикеты и всьо, що только для братствъ и поодинокихъ людей є потрѣбно.

Адреса: V. V. Sarych, 517 E. 13th Str. NEW YORK, N. Y.

PATENTS

promptly procured, OR NO FEE. ...

PATENT LAWYERS ...

C. A. SNOW & CO.
PATENT LAWYERS.
Opp. U. S. Patent Office, WASHINGTON, D. C.

Скора лѣкарска помôчь.

Можете мешкати в тысячѣ миль вôдъ лѣкаря, а все таки будете уздоровлені!

Кожда недуга мае свои признаки, котрй добрымъ лѣкарямъ суть звѣсні. Наколи свою недугу опишете, то славно-звѣсный професоръ Колинсъ розслѣдить ей и вылѣчить васъ, якъ вже вылѣчивъ тысячѣ знемощѣлыхъ осôбъ, котрй були вôддалені вôдъ него на сотки и тысячѣ миль.

Нема недуги, котру професоръ Колинсъ не всилѣвъ бы вылѣчити,

коли только въ пору, лично або листово удасте ся до него о помôчь. Хто не лѣчить ся и вôдкладае, хто надѣе ся, що его недуга безъ нѣчого мине ся, той грѣшить самъ супроти себе. Не вôдкладайте зъ дня на день, лишь чимъ скорше опишѣть свою хвороту и пôшлѣть опись професорови Колинсови на нисше подану адресу.

Чи вы кашляете?
Блюете?
Худнете?
Маете уплавы?
Чуете ся зле?
Маете невралгію?
Болить васъ въ боцѣ?
Маете гризъ?
Болить васъ все тѣло?
Болять васъ уха?
Чуете ся змученымъ?
Тече вамъ зъ ушей?
Не маете апетиту?
Пече васъ въ горлѣ?
Маете бѣлй уплавы?
Чуете ся пригнобленымъ?
Маете слабый зôръ?
Короткій вашь вôддыхъ?
Болить васъ по ѣдженю?
Маете твердый столець?
Достаете заворотъ головы?
Трясуть ся вамъ руки?
Скоро впадаете въ гнѣвъ?
Свербить васъ скôра?
Бе вамъ сильно серце?
Чуете гнетъ на серци?
Маете обложеный языкъ?
Мучить васъ сонъ?
Чуете бôль въ костяхъ?
Болить васъ спина?
Поболюе васъ при уринованю?
Воркоче вамъ въ черевѣ?
За мягке ваше тѣло?
Маете недугу матицѣ?
Чи страхаете ся легко?
Перемерзаете швидко?
Воняе вашь пôтъ?
Маете закатарене горло?
Терпите на заразливу хоробу?
Чуете зимно въ клубахъ?
Вôдчуваете порожнечу въ головѣ?
Чуете горячу кровь?
За легкою выдае ся ваша голова?
Маете горячку?
Є пѣсокъ въ вашôй уринѣ?
Чуете ся сонньымъ?
За дуже потять ся вамъ ноги?
Чуете холодъ въ чубѣ?
Пече васъ въ хребтѣ?
Не можете рано ѣсти?
Пливе вамъ ранками слина?
Маете слабый хребетъ?
Ходите згорблений?

Жеденъ лѣкарь не можетъ повеличатися вылѣченіемъ такъ много хорыхъ якъ Професоръ Колинсъ. Имѣетъ онъ тысячи благодарныхъ листовъ, отъ людей которыхъ онъ вылѣчилъ. Колька листовъ подаемъ тутъ на доказъ.

Gallup N Mex. 15 Aprila 190 .

Славный Проф. Колинсъ, Ню Іоркъ.
Почтенный Господинъ!
Приймѣть мою сердечну подяку за добродѣйство, которое вы менѣ преуказали. Вы есте правдивый добродѣятель бѣдныхъ роботниковъ, бо ровно лѣчите бѣдныхъ и богатыхъ а иные лѣкарѣ только томъ стараются что дасть имъ гроши полного горсью. Далъ я имъ всѣ мои гроши однакъ менѣ непомогли. Вы поднялись лѣчити и вылечили мене. Нехай каждого Господь хоронить отъ такой болѣзни, якую я имѣлъ. Вы добре знаете якъ страшною была моя болѣзнь.
Тожъ еще разъ Вамъ сердечно благодарю и поручаюсь
съ глубокимъ почтеніемъ Густавъ Геллеръ.

Joliet Ill., 8. apri. 1901.

Почт. Профессоръ Колинсъ:
Незнаю якъ Васъ поблагодарити, что выбавилисте мене отъ тажкихъ терпѣній и спеоти. Знаете якую страшную болѣзнь я терпѣлъ. Ничто не тѣшило мене на свѣтѣ. Колимъ Ваши лѣки одержалъ, я не надѣялся что менѣ немогутъ. Но по нотеченіи седмицны убѣдился что Вы той правдивый лѣкарь и добродѣй терпящ ихъ. За шесть седмиць уживалъ я Вашъ лѣкъ и днесъ слава Богу я здоровъ. Спаси Богъ Вамъ.
съ почтеніемъ Іоанйъ Бенекъ.

ALEGHENY CYTY, Pa., 3. MAY 1901.

Высоко почтенный Проф. Колинсъ:
Повѣрилам Вамъ, если Ваши лѣки будутъ менѣ помочни, написати тожъ и пишу. Уже совсѣмъ я здорова. Мѣсячну слабость имѣю регулярно и всѣ боли уступили. Я буду поручати Васъ и моимъ знакомымъ, ибо много есть такихъ, что имѣютъ таку болѣзнь, на якую я я терпѣла больше годовъ. Сердечно благодарю Васъ за вылѣченіе. Марія Гошковъ

Коли маете яку небудь признаку обняту пытанями, то вы недужй або падаете въ недугу. Въ такôмъ случаю пишѣть вôдповѣдь на кожде зъ высше наведеныхъ пытань, такъ або нѣ, и пôшлѣть еи на понисшу адресу. Професоръ Колинсъ розбере вашу хоробу, и якъ бы она була не довылѣченя, донесе о тôмъ, а нѣ, такъ сейчасъ прилагодить лѣки, тай пошле вамъ експресомъ. Наколи вже одержите лѣки и будете ихъ пôсля приписôвъ заживати, то будьте певнй вылѣченя. Професоръ Колинсъ всегда додержить даного слова: кому разъ скаже, що вылѣчить его, то такъ и стане ся.

Хто лично не въ силѣ прійти до „Prof, Collins New York Medical Institute", сей най пише о чôмъ треба.

ОРДИНУЄ вôдъ годины 10 до 1. и вôдъ 2. до 5, веч. Въ недѣлѣ лише вôдъ 10 до 1.

ЛѢКИ посылае ся черезъ експресъ до кождои мѣсцевости въ Спол. Державахъ и Канадѣ.

Можете писати якою небудь мовою.

Листы адресуйте:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St., New York City

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найдорожшій и найлучшій напитки вскаго рода и пораду ...

С. М. HATHAWAY,
агентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуетакожь грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

МИХАЙЛО БОСАКЪ,

Посылае грошѣ до краю въ протягу 14 днѣвъ.

Продае шифкарты такъ тано якъ и компанія въ Ню Йорку.

Продае тикеты колѣйовй до Ню Йорку.

Продае правдиву крайову палюнку и вино.

Мае голсейлъ (wholesale) на всѣ американски трунки.

Задармо потверджуе всякй папоры и дае раду, бо есть

Нотарь публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK, Jones Str. OLYPHANT, Pa

ДІЯМЕНТОВИЙ ЕЛЄКТРИЧНИЙ ХРЕСТ,

званий также хрестомъ Вольта, зістав відкритий кілька літ тому в Австриї, а задля своїх великих прикметъ розповсюднив ся скоро в Німеччині, Франциї, Скандинаві, і других європейских краях, где нині уважають его за найсильнійше средство против ревматизму і других слабостей.

Електричний Діяментовий Хрест лічить руматізм мускулів і суставів, невралгію, болї в цілім тілї, нервовість, нервове ослабленє, безсонницю, пригнобленє, гистерию, паралїж, трясенє, удар, епілепсію, танець сьв. Віта, пальпітацию, нервовий біль голови, і всї слабости нервового системy. Его добродійний вплив видно вже по кількох годинах, хотяй часом треба на него ждати кілька день.

Коштує доляра, при чім ґарантує ся, що принесе стілько користи, що найлїпший електричний пояс, що коштує 15 або 25 рази тілько. Ніхто в родині, хорий чи здоров, не повинен бути без Електричного Хреста, сего найлїпшого средства против слабостям. Пришли доляра, а ми пішлемо тобі оплачений оден Електричний Діяментовий Хрест, або 6 за 5 долярів. Тисячі листів від осіб, котрих вилїчив сей Хрест, суть достаточним доказом его сили. Ось два з них: Малам болї через много лїт; тепер есьм здорова. Діям. Електр. Хрест вилїчив мене. Каролїна М Пітерсен, Richfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов Панове: Вже 3 місяці ношу Діям. Електр. Хрест. Давнійше мав и болї в моїх плечах, так що не міг грати на скрипці. Тепер чуюсь зовсїм добре. З поважанєм. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72,
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанична робота. — Всѣ розумни Русины належать до той компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00

Заряджае нимъ:

Федько и Колодѣй.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ ВАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕННИ КОЛИНЕВУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаемо одну з найлїпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, ніклеве викінчене, зреґулювану з письменною Ґаранциею на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну **$40 щирозолотій годинці.** Всїм любителям тої кляси годинки даемо в протягу найблизших 60 днів зовсїм даром слїдуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з буршином варгости $1.50; 1 Правдиву з мор пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сїрники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошна експресу з правом безплатного оглядани і відісланя назад на наш кошт єли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4 98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ** єли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, ILL.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— И —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашъ? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Тапьо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрй ихъ обдерали и туманили, вызыскували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдующе:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що е въ его гросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВОНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШЪ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыхають черезъ нашою працею.

THE HOME BREWING CO.
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ,
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика циґарôвъ
ПОЛЬСКО ЛИТОВСКОИ СПОЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґарôвъ не найдете въ Пенсильваніи.

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:

CIGAR MANUFACTUR. CO.
17ja02 Mt. Carmel, Pa.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Выпаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованôй цѣнѣ.

Его офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускоя церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 12f

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрбнй рѣчѣ до житя, якъ такожь можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лікаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае также свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрй и номôчнй лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якй розтрясенй. Также робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґарантуе

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

Вынаймае также каречи на похороны хрестины и весѣля по дуже низкихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank,
Снѣданя. Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнй лініи дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ рускои церкви на „Савт-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

B. J. Keogh.

Продае всякй напитки темперенційнй, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНІ ОРДЕРЫ НА БАЛЪ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГІ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

B. W. Woshner,

Першо-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. межь 13 а 14 улицею, S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вбрати,
Той не мусить у жидôвски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты" въ модномъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
„Ґерантъ, дурный гою!"
19

Одинокій
ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa, и околицю
M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и тапьо обслужить.